

סדר המעלות

קדש

...עד שיש ביד כ"א מישראל לתן כח-קדושה מצדו אל היום, לקדש את היום. ע"כ שורש הקידוש הפעלי ביותר, הפרטי, הפועל מצדינו על היום, הוא נובע ביציאת-מצרים, מהתגלות האמת המעשית שאינה יכולה להשתנות בבהירות הכללית ג"כ אצל כל יחיד ויחיד. וזהו כח החירות, היציאה מבית-עבדים...

ורחץ:

והנה יש שהמטרה עצמה עלולה להשגות את האדם מדרך הישר והטוב, בעיקר בעת תתיצב לפניו בערך ההכרחי, עד אשר אם גם יראה אותה בניווה, ולא תסכים עם הכח הפנימי, רוח ד' אשר עליו ודעת ויראת ד' אשר בקרבו, מ"מ יסכים לאחזו בה, יען כי ההכרח יאכף עליו אכפו, הכרח של תאוה עצומה או קנאה קשה כשאלו וכיוצא בהם.

כרפס

"נחלה בלא מצרים" כדמסיים קרא "והתענג על ד' ויתן לך משאלות לבך", כי עצם המשאל ירוחב, וגם בזאת, ודוקא במעלה נעלה כזאת, אין צר המקום ואין התנגשות לכל מפעל שהוא מצד [עצמו]. ע"כ רק אז בליל-שמורים, "המשומר ובא מן המזיקין" הבאים מכל כח [של הפרע] המשקלות בנטייתם, המתפרנסים רק מן המותר של העדר שווי הערך של בני אדם... רק בהתקדש חג קדוש זה הננו מוכשרים לציין חירותנו, בתפיסת חיפוש אכילה של מאי דגריר, שמרבה את העונג הבלתי-מתואר כלל במטבע של הכרח, כ"א במטבע של מטרה בלתי-משועבדת, שאיך שיהיה ערכה היא מוצאת את מקומה ומצטרפת אל הכלל הגדול לשכללו ולהעלותו בכל חדוה וצהלה...

יחץ

...וביותר תשלים ההסתכלות, בהחצות המצה לשתי אכילותיה, שגם אכילת החול ההכרחית איננה מופרדת ועומדת לעצמה מבלעדי אכילת הקודש שהיא תעודתה שאליה תבא, וכמו כן שאי אפשר כלל שתבא אכילת הקודש בכל רוממות ערכה, בחיי הפרט וכן בחיי הכלל, בכלל האומה, ובכלל האנושיות לקץ הימים, אם לא בהקדמת כל הסדר הטוב והנאה להכשרת האכילה[הקודש ר.פ.]. ההכרחית. ע"כ העיון בה הוא הדרך המשלמת את הדרת הקדושה, ומראש צורים נחזה אבינו הראשון, שבקראו בשם ד', ובעלייתו עד רום ערך האהבה והקדושה העליונה, נטע אשל, להאכיל ולהשקות כל נקשה ורעב. כללו של דבר: משני מיני האכילות בהתאמתם תצא ההשלמה, הבאה מההערה של שתי המחציות, הערת יחץ.

מגיד*

יציאת מצרים היתה מאורע כזה, שרק לפי מראית העין הגסה נחשבת היא לדבר שהיה איזה פעם ועבר, ונשאר בתור זכרון אדיר בתולדות ישראל, ובתולדה הכללית של האנושיות כולה. אבל באמת ע"י הכרה תוכית אנו באים לידי ידיעה, כי עצם פעולת יציאת מצרים היא פעולה שאינה נפסקת כלל...

ע"ר ב רפג

בכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא תמצרים. בכח הזרע הנטוי, להוציא אל הפועל את רוממות המעלה מעט מעט בכל דור ודור, חייב כל אחד להשלים, להשיג ולהרגיש את חלקו בשלמות המעלה, השייך לערכו ולדורו, המגיע לו מיציאת מצרים.

רחצה*

... "רחצה", כדי שלא יעבור כח החומר את גבולו, להנמיך כ"כ רגשותיו ולזהמם עד שלא יוכלו להתקשר לאותו הערך של החיים העליונים, שתעודתם היא להתקשר בהם, - עצם התכונה של רחצה.

עין ברכות 21

... הנטיה אחרי הערב אל החושים, מעבה טבעו של אדם ונוטלת ממנו הרגשותיו הנעלות, שראשיתם הוא החסד והרחמים. ע"כ מכל סעודה אשר יאכל האדם, שהשתמשות בהנאת החושים בהכרח פועל ליקר בקרבו את ערכם, ולהעביר מנגד עיניו ההרגשות הרוחניות המקרבות את האדם אל השלמות האמיתית, תקנו חז"ל כעין תרופה קודמת לרומם ההרגשות הקדושות לפני המזון בנטילת ידים, שיצויר יפה שהוא אוכל לחם קודש. והוא דומה לכהן משרת ד', כי כל העדה בכלל נקראים ממלכת כהנים.

מוציא*

ואנו באים להכיר בזה את ערכם של ישראל, אל הכללות של מין האנושי, שיש בזה כח ההכנה של העירוב הכללי בתחילה, ואח"כ התגברות הצביון הפרטי, שמקור הכללות יש בו, מצד היחש אל כלל המין האנושי, ומ"מ כח העצמיות מתגברת, והקדושה המתיחדת מוציאה אל הפועל הצורה האלהית של ישראל, דוקא ע"י הוצאתם מהארץ הכללית. "וידעתם כי אני ד' אלהיכם המוציא אתכם מתחת סבלות מצרים".

ילקש"י פ"יב

מי יתן טהור מטמא לא אחד.... כגון אברהם מתרח, חזקיה מאחז, מרדכי משמעני, ישראל מעו"א, ומי עשה כן ומי צו כן ומי גזר כן, לא אחד לא יחידו של עולם.

מצה

המצה היא זכר לחירות, שיסודה היא ההכרה שכל דרך ד' כתורה היא תולדה נאמנה מכוונת לפי אמת טבעיותנו הכללית, מצד כללות כנסת ישראל, ע"כ החירות האמיתי הוא להתפתח ע"פ הטבע הפנימי בלא עירוב יסודות זרים המעיקים.... מגרגרי אבקי הזנה, מקמח או מסולת, בהתאחדם על ידי זילוף המים לתוכם, יבא הבצק, זה החומר אשר יובא באש והיה ללחם, היסוד המזין, הממשיך את חי האדם בצורתם המפותחת.

מרור*

... אחרי שיסורו מאתנו כל הצדדים הרעים של העבדות ישאר לנו הצד היפה שבו, שעל ידו יוכל האדם באהבה לסבול ג"כ מה שהוא נגד רצונו ונטייתו, שהוא יסוד המרור, לקבל באהבה את מרירת החיים, כשיודע שיש לפניו מטרה עליונה ונעלה מוסרית.

ע"ר סז

"מתחיל בגנות ומסיים בשבח", להורות שהגנות היא צורך השבח. מתחיל בגנות של "עבדים היינו". אמנם העבדות ודאי גרמה כמה דברים רעים, כמה תכונות נשחתות, ואצ"ל רעות וצרות בהוה שלה לאותם הסובלים אותה אז, אבל גם תכונות ההכנעה, וההשתעבדות למי שראוי להשתעבד, להיות עבד ד' באמת, להיות יכולים לבטל הרצון העצמי והנטייה העצמית בשביל קבלת עול מלכות שמים, שישראל מצטיינים בה, ושהביאו בזה ועתידיים להביא טובה רבה להם ולעולם, גם זה ההכשר נקנה ע"י קנין העבדות והרגל השיעבוד... ורק הוא ישלים את החירות הגמורה, בהיות האדם כ"כ בן חורין עד שיוכל בחירותו המוחלטת ג"כ לשעבד עצמו במקום הראוי, ולהיות עבד במקום שהעבדות היא החירות האמיתית.

כורד*

ע"כ הצורה השלמה של החירות באה בהיותה נכרכת עם העבדות, שאז ימצא האדם בנפשו השלטון הגמור הראוי לבן חורין באמת, המושל ג"כ על הגדול שבכחות שהוא כח החירות עצמו.

אוה"ק ב תעט

וכיון ש[הרע] הוא תוכן של בריאה, עשויה מטעם גבורה של מעלה, אנו יודעים ברור שאינה ברואה כי אם לשכלל על ידה את המציאות של הטוב הכללי והפרטי, בצורה יותר עליונה ונפלאה, בצורה כזאת, שמבלעדי התוכן של הרע לא היתה המציאות של הטוב שלמה כל כך. ובה אנו מכירים, שהיסוד הפנימי של הרע הוא תוכן של טוב, ותוכן של טוב שרשי ומעולה מאד.

שולחן עורך.

כשהחיים מתעטרים בשני כחותיהם, כח העבדות וכח החירות, אז נעשה הכשר החיים לא רק נטיה טבעית, כ"א דבר שראוי למדת השכל המוחלטת ג"כ לאהבו, ויחד עם ההנאה של הטעם ראוי להתלוות ג"כ הנאת היופי של נעימת הסדר, הבא ממערכה נאה בסדר השולחן, להורות שהשולחן הוא ענין ההולך הלך ועלה במערכת החיים, מהנאת החוש של הטעם אל עילוי חוש היופי, וכן ממנו אל חוש המוסרי והשכלי, וכן הלאה במעלותיו. וזה הסדר שאינו נפסק, לא יבא כ"א ע"י החוברת הנאמנה של כח העבדות והחירות וההשלמה של כל אחד בפני עצמו.

צפון.

באשר בהרכבה הנכונה השכל והרגש הפנימי בונים אושר האדם, צריך תמיד לדעת, שאע"פ שהשכל הוא לכאורה עומד במעלה עליונה מהרגש, אך זהו רק כ"ז שאין הרגש מתעלה למרום עזו, ע"פ כח השכל עצמו, אבל כשהשכל הגביה את מעלת הנפש למדרגה הגונה, אז הרגש מתעלה כ"כ עד הדברים היותר נשגבים, אין כח בשום שכל המתעצם בדברים וצירופי מאמרים להכירם, הם יהיו נרגשים בעומק מצפון הנפש, וההרגשה הרוממה והנעימה לא תכנס בדברים גלויים, ודוקא עם עומק ההרגשה הצפונה יכול האדם לבא לאותה המדה של קדושת החיים, לשם עצם קדושתם, מבלי לצרף עמה תעודות אחרות. כן החיים הקדושים, ההולכים באור ד', היא המטרה היותר נשגבה, והיא הולכת ומוספת כפי תגבורת קדושתה. האפיקומן הנאכל על השובע בתור מטרה לעצמו, לא דבר של הכרח להמשכת חיים של פעולה מעשית, מצד זה הוא מותאם לעומק הרגש היותר צפון בעומק הנפש, הנעלה מכל פה ולשון להביעו.

ברך.

מתאמת היא ברכת המזון, המקושרת עם השביעה, דוקא, לבא במערכה של ליל שמורים, המשומרת מן המזיקים, האורבים תמיד על הסתעפות הדרכים כשהם מתרחבים להביא לידי תכלית נשגב, לעצר את ההולך באמצע דרכו, ולשכת את יסוד שאיפתו, שההצלה היותר בטוחה היא הברכה הבאה דוקא בעקב השביעה, שאז מילוי החיים בכל עזם יהיו מסומנים להביא את הפרט, ועמו את הכלל, להשכיל למטרת חייהם ופנימיות. שאיפתם, "רגלי עמדה במישור במקהלים אברך ד'".

הלל.

כשדרי החיים הולכים בדרך ישרה, ומהלכם התמידי שומר את דרכו הסלולה, להשכיל ולהיטיב, אז הדרך כבושה ג"כ לזמנים נאורים מאד, להתרומם בהם. מעל לחוג החיים הקבוע, להלל לשם ד' בעז כח רוממות נפש בלתי-מצויה. אמנם רוממות נפש בלתי-מצויה איננה ראויה להיות עם האדם בכל עת, כי שיווי המשקל של הכחות כולם החומריים והרוחניים היא ברכת השלום היותר יקרה לאדם. ע"כ הקורא הלל בכל יום ה"ז מחרף ומגדף, לא נאה לציין שיסוד הכרת דעת ד' היא בטבעה מוציאה תמיד את האדם ממנוחת טבעו, אפילו על מנת להעלותו למעלה מחוג החיים הקבועים. כי התדירות במצב בלתי-נורמלי, אפילו יהיה היפה שבמצבים, חוזר לטורח ולמין חלי, הפועל הפעולה ההפכית מן מה שנוצר עליו יסוד כח התרוממות הנפש. אבל בהיותו בא מפרק לפרק, אחרי הסידור הנאה והאמיץ של החיים הקבועים בקדושתם ובעצם טבעם הטהור, אז אין לשער כמה הוא יפה ונעים, וכמה הוא מאיר את דרך החיים, גם אמרי עברו, כעמוד אורה המופיע מרושם ברק זהרו גם אחרי העלמו, עד שתתחדש לפי מהלך החיים רשימה חדשה לרוממות הנפש, המתאמת עם העונג והמנוחה. אז תתענג על ד', בהודות והלל.

נרצה.

קיבוץ הרשימות הכלליות והפרטיות, הטבעיות והשפיליות, ההכרחיות והמתרחבות, כשהן נערכות יפה, בחירות הנעים הנקדש והנערץ, פועל הוא על כלל האומה, ועל כל אחד מאישיה, אותה הפעולה של קביעות טבע רצון, מבלי להיות צריך להיות פועל מתחזק ומתעודד, כ"א נפעל הוא כבר בטבע נפשו העדינה להיות כל חושיו וכחותיו הולכים לחפץ היותר נשגב, הנשפע משפע ההכרה של אדון כל המעשים צור ישראל ב"ה, עד שהוא לא רק רוצה בדרך ד', כ"א הוא נרצה, נפעל גם מבלי כל תחבולה מצדו. כשכבר עמד על עומק האופי של הנשמה הישראלית, וידע את כח ההזכרה התורנית, איך שהיא תולדה נמשכת מטבע הנפש הכללית, וטבע הנפש הפרטית, איננו ענין אחר כ"א להיות חושקת מצד חירותה להיות נאגדת ונכללת עם הנטיה הכללית, השואפת לאור ד' וטובו על עמו ונחלתו, ועל כל מעשיו שברא בחסדו לטובה ולברכה. זאת היא המגמה של החירות המאוששת ביסודותיה הנצחיות, בדבר אלהינו אשר יקום לעולם, וזה פריה, כי רוצה ד' בעמו, יפאר עניוים

קדשנו במצותיו - זמן חרותנו.

האידיאליות האלהית חיה היא במלואה בכל פנה ונקודה של חיים זמן ומקום ומקוריהם ותולדותיהם לאין-תכלית בגדול ובקטן. תכן החול איננו כי-אם מסוה המסתיר, הפועל תעלומה על כל זהר-האורה של החיים הנחמדים והחביבים, שבנעם-ד' המה מפכים והולכים במלא-עולמים, במלא-נשמות, ובמלא-חיינו פנימה. הקדש בא במועדו ומסיר את הצעיף, מגלה פני הלוט, והאורה הקדושה בכל חמודותיה, הנה נראה, מלבבת היא אותנו, בנעימות-שיחיה, מרוה אותנו נחת משד תענוגיה, והננו מתענגים על ד' ועל טובו, ולבבנו מתמלא רום ועדן ברווי תענוגים, "אז תתענג על ד'", ובאים אנו מרוב שקיקת חדות דודים להשתעשע במצותיו אשר אהבנו אהבת-נפש לעולמים, אשר אהבנו סלה ממקור נשמותינו מראש צורים ועד אחרית כל ימי-עולמים ודורי-דורים, אשר אהבנו בחמדת כל לבב מתוך הכרת-עז מלאה, לבית נשמתית, טבעית, שכלית ומזגית, "אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה בוז יבזוז לוי". ובליל התקדש חג והננו מלאי גאולה מלאי חרות עליונה וחרותנו משחררת את רוחנו ורוח כל היקום, מגלה את האשר הצפון בנו פנימה, כי רוח אל חי העולמים בנו חי, "בקרבך קדוש".

קרב יום אשר הוא לא יום ולא לילה, כי אין בו מענין ההכנה שעבר ולא מהתכלית המשוער. אתה רם, ע"י רוממותך אתה פועל מה שאין אנו מגיעים לזה. הודע ע"י הדעת הנשפע, וממלא חדרים, כי לך היום אף לך הלילה, כי מ"מ העתיד בא מהעבר, אע"פ שלפי נגליהם אין להם יחס אבל יש להם יחס מצד דבקותם להתאחדם בך. אז תאיר כאור יום חשכת לילה, כי ההכנה שהיא התכלית של עכשיו תאיר כאור יום, שיהי התכלית האמתית הוא עצמו ממש, שכר מצוה מצוה. וזהו ענין שיר חדש ושירה חדשה, ואור חדש שעל ציון תאיר, שהשיר והאור יהי מחודש ממש, ומצד העילוי לא יהי ניכר שהוא בא מכח ההכנה, ומ"מ הכתוב מעיד שהוא אור זרוע, כמו שהתבואה ג"כ חדשה, כמשה"כ "מנחה חדשה", ומ"מ היא בעצמה כח התבואה הישנה שנזרעה.

אורות הקדש ג עמוד רצג

אכילת הצדיקים, המרימה את יסוד החיים הכמוס שבכח הארץ, היא מחזירה את הארץ לתפקידה, והדרגות מתחילות לקבל צורה הדדית, שתהיה מוכנת להתחברות האופיים של המעשיים והרוחניים בכל יסודי החיים. ע"כ מצה בעי הסיבה ולא מרור, כי בערך קבלת עומ"ש התמידי הרי אנו בני-חורין, אבל לערך ההכנה עוד אנו עבדים, עד יזרח עלינו כבוד ד', ובכריכה צריך לכלול ההכנה עם התכלית, כי התכלית של עומ"ש מביא אל ההכנה, וההכנה כשיבא פרי יראה שהוא בא מצד התכלית של העבודה הזמנית, והפסח כוללם שהוא ביטול ע"ז... ע"כ כאשר לא יראה חמץ ושאר, אז יאיר אור מצה ומרור והגדת לבנך ביום ההוא לאמר בעבור זה, דהיינו המצה ומרור כשהם באגודה, שההכנה מתאחדת עם התכלית.

חולין יז, א,

בעי רבי ירמיה אברי בשר נחירה שהכניסו ישראל עמהן לארץ מהו אימת אילימא בשבע שכבשו השתא דבר טמא אישתרי להו דכתיב ובתים מלאים כל טוב ואמר ר' ירמיה בר אבא אמר רב כתלי דחזירי בשר נחירה מבעיא אלא לאחר מכאן ואיבעית אימא לעולם בשבע שכבשו כי אשתרי להו שלל של עובדי כוכבים דידהו לא אישתרי תיקו. וכ"כ הרבה הרושם המתרחב להתגדל ביחש הארץ הטובה והרחבה, עד אשר בעת הקנין והכיבוש, ירוחב המושג "בכל טוב" עד התחתית של הטוב היותר קלוש ויותר מעונן ומעורפל, "כתלי דחזירי" (חולין יז.) ע"כ נאותה היא דרשת דרשי רשומות: "כרפס - פרך ס", כי הדברים מתיחשים ונערכים.

ע"ר א שני

נטילת הידים מורה על התקדשות האדם והתרחקו משפלת תאוות החושים, המוציאות אותו משורת היושר, ועל ידה יקבל את התועלת של הברכה, שיסודה הכרת הטובה להשי"ת המיטיב, שאינה כי-אם בלכתנו בדרכיו הישרים, בהתרחקנו משפלות המעשים החמריים ובהעלותנו אותם אל רוממות הקדושה. "והתקדשתם והייתם קדושים". ככה היה מצב ישראל בהיותו בלוע בעבודת מצרים, באין תורה, באפס נשמת חיים שיש בה לשד לאחד על ידו את גרגרי הנפשות המפורדות, להעשות כלו מוצק אחד בעל כוח, ליתן מיים ותנועה לגוי עומד לנס עמים, העתיד לא רק להחיות את עצמו לעולמים, אלא גם ליתן חיי עולם לכל האנושיות כולה במשך הדורות מהחל עד כלה באחרית הימים.

אורות הקדש ג עמוד רצא

נשמה עליונה מלאה רוח הקודש, יורדת על בחירי בני אדם, קדושי ישראל הצדיקים, בעת שהם באים לאכול את סעודתם, זה השולחן אשר לפני ד'. התרוממות נפשם מתגברת למעלה למעלה, ומרוב זיו חיים העליונים מתגלה גם כן הדר ניצוצות החיים, המפוזרים בכל דבר אשר יאכל, והכחות הכמוסים של השכל, הרצון, השירה האלהית וההכרה העליונה, שבמצב תרדמה וקפאון הם נמצאים בכל היצור, הולכים הם ועולים, ומתאחדים בנשמתו הגדולה של קדוש עליון, והעולם כולו מתמלא אור ושמחה. וכל הנהנה מסעודה שתלמיד חכם שרוי בתוכה כאילו נהנה מזיו השכינה.

עין איה ברכות א עמוד 106

... ובאמת כ"ז שלא יוכל האדם להשתמש גם בכוחות הרעים לטובה, איננו מתוקן בטבעו והחטא יהי' בו טבעי לא מקרי ולא בא עדיין ע"ד תכלית הקרבן... כי האדם מוכרח להשתמש בכוחותיו הרעים ג"כ, כמו כוחות התאוה והחמדה, הרוגז וכאלה. אמנם זאת היא תורת אדם המעלה, שיהי' לבו ברשותו לעשות מכל אלה דרך ישרה משלמת.